

Regeringens proposition

2004/05:59

Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m.

Prop.
2004/05:59

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 december 2004

Göran Persson

Mona Sahlin
(Miljödepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I plan- och bygglagen (1987:10) finns bestämmelser om hur detaljplaner tas fram. Ändringar föreslås i bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning av detaljplanen. Ändringarna behövs för genomförandet av rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). Enligt förslaget skall vissa bestämmelser i miljöbalken tillämpas om detaljplanen innebär att planområdet får tas i anspråk för vissa verksamheter eller åtgärder – t.ex. för industriändamål eller för uppförande av köpcentrum – och dessa kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. De bestämmelser i miljöbalken som då skall tillämpas avser bl.a. krav dels på vad en miljökonsekvensbeskrivning skall innehålla, dels på samråd med och information till andra länder som berörs.

I propositionen föreslås också en ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m., som gör det möjligt att meddela föreskrifter om tekniska egenskapskrav på befintliga linbaneanläggningar för persontransport.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2005.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10).....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.	6
3	Ärendet och dess beredning.....	7
4	Miljökonsekvensbeskrivningar.....	8
4.1	Bakgrund.....	8
4.1.1	Kommissionens kritik.....	8
4.1.2	MKB-direktivet och dess genomförande i svensk rätt	9
4.1.3	Bristerna i genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen.....	12
4.1.4	Annan gemenskapslagstiftning om miljökonsekvensbeskrivningar och dess genomförande i svensk rätt.....	13
4.2	Förslag till ändring i plan- och bygglagen	15
4.3	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	21
4.4	Konsekvenser	22
5	Höjd säkerhetsnivå för befintliga linbaneanläggningar.....	24
5.1	Tekniska egenskapskrav på befintliga linbane anläggningar.....	25
5.2	Ikraftträdande	26
5.3	Konsekvenser	26
6	Författningskommentar	27
Bilaga 1	Lagförslag i Miljödepartementets promemoria.....	30
Bilaga 2	Lagförslag i Boverkets promemoria.....	32
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna – Miljödepartementets promemoria	33
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna – Boverkets promemoria	34
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	35
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	37
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 december 2004 ...	38
	Rättsdatablad.....	39

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10), och
2. lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)

dels att 5 kap. 18 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 kap. 18 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §²

Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt.

En miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, om detaljplanen medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Miljökonsekvensbeskrivningen skall möjliggöra en samlad bedömning av en planerad anläggnings, verksamhets eller åtgärds inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Vid upprättandet av detaljplanen skall också bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

När detaljplanen upprättas skall bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Oavsett vad som följer av andra stycket skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

- 1. industriändamål,*
- 2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- 3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,*
- 4. hamn för fritidsbåtar,*
- 5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,*

¹ Jfr rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 5.7.1985, s. 40, Celex 31985L0337), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG (EUT L 156, 25.6.2003, s. 17, Celex 32003L0035).

² Senaste lydelse 2004:603.

- 6. permanent campingplats,
- 7. nöjespark, eller
- 8. djurpark.

Om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt tredje stycket skall bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första stycket miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits skall information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

18 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om när en plan på grund av en sådan användning som avses i 18 § tredje stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2005.
 2. Äldre föreskrifter gäller för planer och program som formellt börjat förberedas före den 1 maj 2005.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §³

Hissar i byggnader skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Hissar i byggnader *samt linbaneanläggningar för persontransport* skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2005.

³ Senaste lydelse 1999:366.

3 Ärendet och dess beredning

Detta lagstiftningsärende föranleds bl.a. av att Europeiska kommissionen påtalat brister i det svenska genomförandet av rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). Genomförandet av MKB-direktivet har, i nu relevanta delar, blivit föremål för en översyn inom Miljödepartementet. Översynen har resulterat i slutsatsen att genomförandet av MKB-direktivet kräver vissa lagändringar. Inom Miljödepartementet har därför tagits fram förslag till de lagändringar som anses nödvändiga. Förslagen har presenterats i en promemoria som har remissbehandlats. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2004/1692/R).

Vidare har Boverket påtalat behovet av föreskrifter om säkerhetsåtgärder för befintliga linbanor för persontransporter. Boverket har låtit upprätta en promemoria med förslag till föreskrifter om säkerhetsåtgärder för befintliga linbanor. Av promemorian har framgått att genomförandet bl.a. förutsätter en ändring i 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2000/1715/Hs).

Lagförslagen har remitterats till Lagrådet. Lagrådsremissen innehöll även lagförslag som inte behandlas i den här propositionen. Lagrådsremissens lagförslag i aktuella delar återges i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande återges i *bilaga 6*.

4 Miljökonsekvensbeskrivningar

4.1 Bakgrund

Bestämmelsen i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen (1987:10) om miljökonsekvensbeskrivning vid detaljplaneläggning är i vissa situationer avsedd att tillämpas på ett sätt som motsvarar bestämmelserna i rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). De situationer som avses är när detaljplanen medger att planområdet får tas i anspråk för vissa infrastrukturprojekt (anläggande av industriområde, projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser) samt projekt inom turism och fritid (skidbackar, skidliftar och kabinbanor och härmed förbundna anläggningar, hamnar för fritidsbåtar, fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och härmed förbundna anläggningar, permanenta campingplatser samt temaparker).

MKB-direktivets bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar är i huvudsak genomförda med de bestämmelser i miljöbalken som gäller miljökonsekvensbeskrivning i samband med prövning av miljöfarliga verksamheter och åtgärder. De projekt som angetts ovan omfattas dock inte av de nu nämnda miljöbalksbestämmelserna. I och med att dessa projekt tillståndsprövas genom plan- och bygglagens bestämmelser om detaljplan och bygglov, tillämpas i stället den bestämmelse om miljökonsekvensbeskrivning som finns i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen. Denna bestämmelse är då avsedd att tillgodose MKB-direktivets krav. Bestämmelsen är generell till sin utformning, i syfte att passa det förhållandevis övergripande planarbetet. Någon hänvisning till miljöbalkens mer detaljerade bestämmelser finns således inte.

Europeiska kommissionen har ifrågasatt om bestämmelsen i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen är tillräcklig för att MKB-direktivet skall anses genomfört i den svenska lagstiftningen såvitt avser de nu angivna projekten. Sverige har vidgått att den svenska lagtexten behöver preciseras.

4.1.1 Kommissionens kritik

I april 2003 överlämnade kommissionen en skrivelse till Sverige med ett motiverat yttrande enligt artikel 226 i EG-fördraget. I yttrandet anförde kommissionen att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artiklarna 4.2 och 5–10 i MKB-direktivet. Kommissionen pekade på att vissa projekt som anges i bilaga II till direktivet i det svenska regelverket inte omfattas av krav på miljökonsekvensbedömning i enlighet med vad direktivet föreskriver. De projekt som kommissionen pekat ut är, såvitt

nu är aktuellt, de infrastrukturprojekt och de projekt inom turism och fritid som angetts ovan.

De projekt som omfattas av kommissionens kritik tillståndsprövas endast på så sätt att det, enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen (1987:10), förutsätts att bygglov har beviljats för den byggnad eller anläggning som är nödvändig för projektets genomförande. Ett bygglov kan beviljas endast om bygget är förenligt med detaljplanen för området. Om en detaljplan saknas är det nödvändigt att i bygglovsärendet pröva om den sökta åtgärden skall föregås av detaljplaneläggning.

I samband med detaljplaneläggning skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om planen tillåter att mark, byggnader eller andra anläggningar används på ett sätt som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Plan- och bygglagstiftningens bestämmelser om vad en miljökonsekvensbeskrivning skall innehålla och hur den skall användas i planläggningsprocessen stämmer inte helt överens med MKB-direktivet. De krav som enligt MKB-direktivet måste uppfyllas framgår inte uttryckligen av de tillämpliga svenska bestämmelserna. De projekt som omfattas av MKB-direktivet och som endast tillståndsprövas inom ramen för plan- och bygglagens bestämmelser om bygglov, omfattas alltså inte av uttryckliga krav på en sådan miljökonsekvensbedömning som direktivet förutsätter.

4.1.2 MKB-direktivet och dess genomförande i svensk rätt

MKB-direktivet utfärdades 1985 och har därefter ändrats och kompletterats genom direktiv från 1997 och 2003. Det sistnämnda ändringsdirektivet skall vara genomfört den 25 juni 2005 och omfattas således inte av kommissionens översyn.

I MKB-direktivet ställs krav på medlemsstaterna att bedöma miljökonsekvenserna av vissa typer av projekt. Direktivet innehåller även bestämmelser som gäller förfarandet vid bedömningen och krav på innehållet i underlaget för bedömningen. De typer av projekt som direktivet gäller är dels sådana som i Sverige tillståndsprövas enligt miljöbalken – miljöfarliga verksamheter, vattenverksamheter och täkter – dels sådana som huvudsakligen prövas enligt annan lagstiftning, till exempel järnvägar, vägar och uppförande av lokaler eller anläggningar för service eller turism. För vissa projekt som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, är det enligt direktivets regler obligatoriskt att göra en miljökonsekvensbedömning. I fråga om andra projekt får medlemsstaterna bedöma från fall till fall eller med tillämpning av gränsvärden eller kriterier om en miljökonsekvensbedömning behöver göras.

I direktivet ställs krav på tillståndsplikt för projekt som, på grund av bl.a. sin art, storlek eller lokalisering, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Innan tillstånd ges skall projekten miljökonsekvensbedömas. Miljökonsekvensbedömningen kan integreras i tillståndsförfarandet.

Enligt direktivet (artikel 3) skall en miljökonsekvensbedömning identifiera, beskriva och bedöma projektets direkta och indirekta effekter på

- människor, fauna och flora,
- mark, vatten, luft, klimat och landskap,
- materiella tillgångar och kulturarv, samt
- samspelet mellan dessa faktorer.

I bilaga I till direktivet finns en lista över de projekt för vilka miljökonsekvensbedömning och tillståndsprövning är obligatorisk – t.ex. oljeraffinaderier, kärnkraftverk, större värmekraftverk, pappersbruk, viss kemisk industri, större flygplatser och järnvägsstationer.

I bilaga II finns en lista över de projekt där medlemsstaten själv får bedöma från fall till fall eller med tillämpning av gränsvärden eller kriterier, om en miljökonsekvensbedömning bör göras – t.ex. värmeverk och kemisk industri som inte omfattas av bilaga I, livsmedelsindustri, vissa infrastrukturprojekt och projekt inom turism och fritid.

Vid prövningen av om en miljökonsekvensbedömning skall göras för projekt som anges i bilaga II, skall särskilda urvalskriterier användas. Dessa återfinns i direktivets bilaga III och avser projektets egenskaper, dess lokalisering och dess potentiella effekter.

Som underlag för miljökonsekvensbedömningen skall exploitören (sökanden eller den initiativtagande myndigheten) i en miljökonsekvensbeskrivning lämna sådana uppgifter som specificeras i bilaga IV till direktivet och som är relevanta och skäligen från olika utgångspunkter (artikel 5.1). Miljökonsekvensbeskrivningen skall åtminstone omfatta (artikel 5.3)

- en beskrivning av projektet med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,
- en beskrivning av planerade åtgärder för att undvika, minska och om möjligt avhjälpa betydande skadliga verkningar,
- de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på miljön som projektet kan antas medföra,
- en översiktlig redovisning av de huvudalternativ som har övervägts och de viktigaste orsakerna till den valda lösningen med beaktande av miljöeffekterna, och
- en icke-teknisk sammanfattning av uppgifterna.

Direktivets bestämmelser om handläggning av tillståndsansökan och om miljökonsekvensbeskrivningen

Vid handläggning av tillståndsansökan skall de myndigheter som på grund av sitt miljöansvar kan bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 6.1). Vidare skall allmänheten informeras om ansökan och om var ytterligare information finns tillgänglig (artikel 6.2).

Resultaten av samråden med myndigheter och allmänhet skall, liksom miljökonsekvensbeskrivningen, beaktas vid tillståndsgivningen. När beslut har fattats i tillståndsprögningsfrågan, skall allmänheten informeras om detta samt ges tillgång till innehållet i beslutet (artiklarna 8 och 9.1).

Direktivet innehåller också bestämmelser om vad som gäller när ett projekt kan antas innebära betydande påverkan på miljön i en annan medlemsstat (artikel 7). Enligt dessa bestämmelser skall en medlemsstat, som kan antas bli berörd av ett sådant projekt, få information samt ges möjlighet att delta i ett samrådsförfarande. När beslut fattats i ett sådant ärende skall den berörda medlemsstaten få information om detta (artikel 9.2).

MKB-direktivet i miljöbalken

MKB-direktivet har genomförts i den svenska författningen framför allt med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Begreppet ”projekt” i MKB-direktivet uttrycks i miljöbalken som ”verksamheter och åtgärder”. I miljöbalken anges i vilka fall en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas. Av bestämmelserna framgår bl.a. att en miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.

Regeringen har rätt att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelsen att miljökonsekvensbeskrivningar skall upprättas och om utökningar av bestämmelsens tillämpningsområde. Utökningar jämfört med lagtexten har bl.a. gjorts genom förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I denna anges att anmälningsärenden som gäller miljöfarlig verksamhet skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning i den utsträckning som det behövs i det enskilda fallet.

Av miljöbalkens bestämmelser framgår att om en verksamhet eller åtgärd som omfattas av bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, gäller särskilda bestämmelser i fråga om bl.a. handläggningen av och innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen. Det är länsstyrelsen som skall ta ställning till om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Då skall bestämmelserna i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar tillämpas. I förordningen anges i vilka fall en verksamhet eller åtgärd alltid skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. I förordningen anges vidare att för verksamheter som inte alltid skall antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall länsstyrelsen med stöd av vissa kriterier besluta om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

För verksamheter som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ställs således krav på att samråd skall hållas med övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda. Samrådet skall omfatta ett antal särskilt angivna frågeställningar. Om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land, skall även detta land tas med i samrådsförfarandet. Den miljökonsekvensbeskrivning som sedan upprättas i ärendet skall vidare innehålla särskilt angivna uppgifter i enlighet med vad som föreskrivs i MKB-direktivet.

MKB-direktivet i plan- och bygglagen

Såvitt gäller de projekt som kommissionen pekat ut i sin kritik är det med bestämmelsen i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen som direktivet är avsett att genomföras. Av denna bestämmelse framgår att en

miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, om en detaljplan medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Beskrivningen skall möjliggöra en samlad bedömning av en planerad anläggnings, verksamhets eller åtgärds inverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning infördes 1994 i syfte att genomföra MKB-direktivet i svensk lagstiftning på grund av Sveriges åtaganden enligt EES-avtalet. I den proposition som föregick lagändringen uttalade regeringen att MKB-direktivet i de allra flesta fall hade motsvarigheter i svensk lagstiftning och att den ändring som föreslogs i plan- och bygglagen var avsedd som en komplettering (prop. 1992/93:60 s. 21). Således begränsades kravet på miljökonsekvensbeskrivning till de fall då detta krävdes enligt MKB-direktivet, dvs. ärenden där mark används för industriändamål, ny sammanhållen bebyggelse, skidliftar eller kabinbanor, hotellkomplex eller fritidsbyar eller permanenta tävlings- eller testbanor för bilar eller motorcyklar som kan antas medföra betydande miljöpåverkan (a.a. s. 22 f.).

Bestämmelsen har sedermera ändrats och utgör nu ett generellt krav på upprättande av miljökonsekvensbeskrivning vid detaljplaneläggning som medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön etc. Några särskilda bestämmelser om innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning finns inte i plan- och bygglagen. I lagen finns dock förfarandebestämmelser avseende ordningen för antagande av detaljplan. Dessa bestämmelser innefattar även handläggning av miljökonsekvensbeskrivningen, om en sådan finns upprättad i detaljplaneärendet.

4.1.3 Bristerna i genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

Som framgått tillståndsprövas de projekt som kommissionen pekat ut genom plan- och bygglagens bestämmelser om bygglov. Inom ramen för bygglovsprövningen skall kommunen ta ställning till om byggnadsåtgärden är förenlig med den detaljplan som gäller för området. Om ingen detaljplan finns för området, skall kommunen pröva ifall ett beslut om bygglov bör föregås av detaljplaneläggning. Inom ramen för själva bygglovsprövningen ställs alltså inga krav på att en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas. Miljökonsekvenserna av att mark eller byggnader eller andra anläggningar används på ett visst sätt, skall i stället bedömas inom ramen för detaljplaneläggningen av ett område. Således skall frågan om upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning prövas i samband med att ett förslag till detaljplan för ett område tas fram. Den reglering som kan tillämpas för att tillförsäkra att en miljökonsekvensbeskrivning som motsvarar bestämmelserna i MKB-direktivet görs, finns i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen. Enligt denna bestämmelse skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas om detaljplanen medger en användning av mark eller av byggnader eller av andra anlägg-

ningar som innebär betydande påverkan på miljön eller hälsan eller hållningen med mark och vatten och andra resurser.

Vid en jämförelse mellan MKB-direktivets bestämmelser och 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen kan följande konstateras. Plan- och bygglagens bestämmelse saknar uttryckliga krav på att de särskilt angivna kriterierna i bilaga III till direktivet skall tillämpas vid prövning av ett projekts miljöpåverkan. Vidare saknas bestämmelser med uttryckliga krav på innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med vad som föreskrivs i direktivet (artikel 5.1 jämförd med 5.3). Slutligen saknas bestämmelser som tillförsäkrar att andra medlemsstater, som kan antas drabbas av en betydande miljöpåverkan till följd av ett projekt, ges möjlighet att delta i samråd, får del av miljökonsekvensbeskrivningen samt underrättas om beslut i ärendet (artiklarna 7 respektive 9.2 i MKB-direktivet). Det är mot denna bakgrund nödvändigt att genomföra författningsändringar som innebär att även dessa bestämmelser i direktivet får genomslag i svensk rätt.

4.1.4 Annan gemenskapslagstiftning om miljökonsekvensbeskrivningar och dess genomförande i svensk rätt

Direktivet om miljöbedömning av planer och program

Inom ramen för denna bakgrundsbeskrivning bör också i korthet redogöras för ett annat direktiv om miljökonsekvensbeskrivningar, nämligen Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. I detta direktiv ställs krav på att miljöbedömningar skall göras när vissa planer och program som krävs enligt lag eller annan författning utarbetas eller antas av en myndighet. Kraven på miljöbedömning omfattar endast planer och program som medför betydande miljöpåverkan. Enligt direktivet anses vissa planer och program som huvudregel innebära en betydande miljöpåverkan. Det gäller bl.a. planer och program för fysisk planering och markanvändning som anger förutsättningar för kommande tillstånd för projekt enligt bilagorna I och II till MKB-direktivet.

Medlemsstaterna skall vidare avgöra om andra planer och program än de nyss nämnda kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Då skall särskilda kriterier tillämpas för att avgöra om påverkan kan antas vara betydande. Kriterierna anges i direktivets bilaga II.

Inom ramen för miljöbedömningen skall en s.k. miljörapport upprättas. Denna rapport har stora likheter med den miljökonsekvensbeskrivning som omtalas i MKB-direktivet.

Miljöbedömningen innefattar även krav på samråd med myndigheter, allmänheten och medlemsstater som kan komma att påverkas av planen eller programmet. Samrådsparterna skall också informeras i samband med att en plan eller ett program antas.

Direktivets förhållande till MKB-direktivet

I direktivet om miljöbedömning av planer och program anges att miljöbedömningar som utförs enligt direktivet inte påverkar tillämpningen av

kraven i annan gemenskapslagstiftning. Om skyldighet att utföra miljöbedömningar följer av både detta direktiv och annan gemenskapslagstiftning, får medlemsstaterna föreskriva gemensamma eller samordnade förfaranden i syfte att undvika dubbelarbete.

Direktivet om miljöbedömning av planer och program och MKB-direktivet tillämpar något olika kriterier för bestämmande av vad som är betydande miljöpåverkan. Vidare skiljer sig kraven på beskrivning av miljökonsekvenser något åt i de båda direktiven. Bland annat fokuseras mer på lämpliga alternativ i direktivet om miljöbedömning av planer och program och de uppgifter som skall lämnas för att beskriva miljökonsekvenserna kan vara mer översiktliga än vad som är fallet enligt MKB-direktivet. Kraven i de båda direktiven måste uppfyllas och om ett projekt träffas av båda direktiven bör samordning kunna ske så att kraven så långt som möjligt uppfylls genom en och samma miljökonsekvensbeskrivning.

Direktivet om miljöbedömning av planer och program i miljöbalken

Bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar och miljöbedömningar av planer och program har införts i 6 kap. miljöbalken. Det som i direktivet benämns ”miljörapport” benämns i miljöbalken ”miljökonsekvensbeskrivning”.

Med genomförandet av direktivet om miljöbedömning av planer och program har bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken strukturerats på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilka krav som måste uppfyllas när det gäller beslutsunderlag för verksamheter och åtgärder (MKB-direktivet) respektive för planer och program (direktivet om miljöbedömning av planer och program). En utgångspunkt har varit att göra tydligt att ett och samma beslutsunderlag i många fall kan användas för att uppfylla kraven i båda avseendena.

Direktivet om miljöbedömning av planer och program i plan- och bygglagen

Genomförandet av direktivet om miljöbedömning av planer och program innebar också ändringar i plan- och bygglagen. Såvitt nu är aktuellt infördes ett tredje stycke i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen. Innebörden av denna reglering är att de nya bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om miljöbedömningar, miljökonsekvensbeskrivningar och samordning skall tillämpas ifråga om planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

I sammanhanget konstaterades (prop. 2003/04:116 s. 47) att det redan enligt gällande regler i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen finns ett krav på upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning. Vidare uttalades att gällande krav inte är preciserade på samma sätt som kraven på miljökonsekvensbeskrivningar för verksamheter och åtgärder i 6 kap. miljöbalken, men att de är avsedda att så långt som det är möjligt fylla samma funktion. Vidare noterades att de nya krav på miljökonsekvensbeskrivningen som föreslogs i 5 kap. 18 § tredje stycket plan- och bygglagen, i och med hänvisningen till de nya bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken,

inte är menade att innebära att två olika miljökonsekvensbeskrivningar måste upprättas. Tillämpningen av plan- och bygglagens och miljöbalkens bestämmelser kan samordnas. Plan- och bygglagens krav på en miljökonsekvensbeskrivning vid upprättande av en detaljplan kan lämpligen behandlas i ett sammanhang med miljöbalkens krav, så att kraven i båda lagarna uppfylls i en och samma beskrivning.

Sammanfattning

När direktivet om miljöbedömning av planer och program genomfördes med ett nytt tredje stycke i bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen, behölls paragrafens andra stycke för att täcka in de fall då en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas även på grund av MKB-direktivet, eftersom en sådan miljökonsekvensbeskrivning kan skilja sig något från vad som krävs enligt direktivet om miljöbedömning av planer och program. Syftet med paragrafens andra stycke är alltså detsamma som när bestämmelsen infördes 1994, dvs. att täcka in de projekt som kommissionen nu särskilt har pekat ut.

4.2 Förslag till ändring i plan- och bygglagen

Regeringens förslag: Bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen (1987:10) ändras så att det uttryckligen anges att en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas om planområdet får tas i anspråk för vissa, särskilt angivna, verksamheter eller åtgärder och denna användning av området kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vid upprättande av miljökonsekvensbeskrivningen skall kommunen tillämpa bestämmelserna i 6 kap. 6 §, 7 § första stycket och 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken avseende krav dels på vad miljökonsekvensbeskrivningen skall innehålla, dels på samråd med och underrättelse till ett annat land som omfattas av miljöpåverkan. I en ny bestämmelse, 5 kap. 18 a § plan- och bygglagen, bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om kriterier för när en detaljplan på grund av de angivna verksamheterna skall antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Förslaget i Miljödepartementets promemoria överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Norrbottens och Västmanlands län* anser att de brister som kommissionen påpekat i huvudsak har åtgärdats i och med genomförandet av direktivet om miljöbedömning av planer och program. Ett par remissinstanser har å andra sidan anfört att de föreslagna ändringarna inte är tillräckliga. *Naturvårdsverket* har därvid gjort gällande att de krav som anges i bilaga IV till MKB-direktivet respektive i artikel 6.1 i direktivet saknar motsvarighet i svensk författning vad gäller de nu aktuella projekten.

Några remissinstanser har haft synpunkter på urvalet av de särskilt angivna verksamheterna liksom de uttryck som använts för att beskriva dessa och de olika uttrycken för miljöpåverkan. *Länsstyrelserna i Jönkö-*

pings, Dalarnas, Norrbottens, Skåne, Västerbottens, Västmanlands och Stockholms län samt Vellinge kommun har bl.a. anfört att den föreslagna utformningen av bestämmelsen medför att kraven på miljökonsekvensbeskrivningar överlappar varandra och blir svåra att överblicka.

Boverket m.fl. har anfört att en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd enligt MKB-direktivet är något helt annat än en miljökonsekvensbeskrivning för en detaljplan och att krav på en miljökonsekvensbeskrivning som lever upp till MKB-direktivets krav därför inte bör förläggas till 5 kap. 18 § plan- och bygglagen. *Länsstyrelserna i Norrbottens och Stockholms län* har förespråkat att de projekt som kommissionen pekat ut görs tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalkens bestämmelser och på så sätt träffas av krav på miljökonsekvensbeskrivning. Alternativt har *Länsstyrelsen i Stockholms län* föreslagit att kravet på miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-direktivet för de aktuella projekten kopplas till bygglovsprövningen.

Länsstyrelserna i Stockholms och Gotlands län, Blekinge tekniska högskola, Boverket och Naturvårdsverket har anfört att vissa av de obligatoriska uppgifter som skall ligga till grund för miljökonsekvensbeskrivningen enligt MKB-direktivet inte finns att tillgå på det stadium då en detaljplanen upprättas. Vidare har *Blekinge tekniska högskola, Boverket* och *Naturvårdsverket* anfört att en detaljplan ofta gäller för lång tid vilket innebär att ett projekts påverkan på miljön kan ha bedömts långt innan verksamheten eller åtgärden påbörjas – om den alls kommer till stånd.

Länsstyrelserna i Västra Götalands och Kronobergs län samt *Riksantikvarieämbetet* har pekat på att byggnadsnämnderna kan komma att pröva frågan om markens lämplighet utan föregående detaljplaneläggning för enstaka byggnader trots regleringen i 5 kap. 1 § första stycket 2. Enligt *Länsstyrelsen i Dalarnas län* och *Naturvårdsverket* kan områdesbestämmelser komma att användas i stället för detaljplan i vissa av de aktuella situationerna. *Naturvårdsverket* har vidare anfört att enkelt planförfarande kan komma att användas trots att planen innebär en betydande miljöpåverkan, eftersom det kan finnas risk för att miljöaspekter inte vägs in när ställning skall tas till vilket planförfarande som bör tillämpas.

Skälen för regeringens förslag

Sammanfattning av skälen

Eftersom bestämmelserna i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen har en förhållandevis generell utformning är det nödvändigt att komplettera denna bestämmelse med särskilda krav för de nu aktuella projekten i enlighet med MKB-direktivet. Således bör bestämmelsen i det som i dag är 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen ändras.

Genom ändringen bör för det första uttryckligen anges att en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas om planområdet får tas i anspråk för de projekt som särskilt pekats ut av kommissionen och denna användning av planområdet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. De projekt som avses är: anläggande av industriområden, projekt för tätortsbebyggelse inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser, anläggande av skidbackar, skidliftar och kabinbanor

och därmed förbundna anläggningar, anläggande av hamnar för fritidsbåtar, fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och därmed förbundna anläggningar samt anläggande av permanenta campingplatser och temaparker.

För det andra är det i dessa fall nödvändigt att säkerställa att MKB-direktivets krav på innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen samt dess krav på samråd med och information till ett annat land som omfattas av miljöpåverkan beaktas. Därför behöver bestämmelserna i 5 kap. 18 § andra stycket också kompletteras med en anvisning om att tillämpa bestämmelserna i 6 kap. 6 §, 7 § första stycket och 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken avseende dels innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning, dels samråd med och underrättelse till ett annat land som omfattas av miljöpåverkan.

För det tredje behöver MKB-direktivets krav om beaktande av särskilda kriterier vid prövning av vad som är betydande miljöpåverkan få genomslag. Detta bör åstadkommas genom att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om de kriterier som skall tillämpas för att bedöma när en användning av planområdet på det aktuella sättet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Ett sådant bemyndigande bör ges en egen paragraf.

Projekten omfattas av kravet på detaljplaneläggning

Några remissinstanser har anfört att de aktuella projekten inte nödvändigtvis omfattas av kravet på upprättande av detaljplan. Vidare har anförts att ett s.k. enkelt planförfarande (utan krav på miljökonsekvensbeskrivning) kan komma att tillämpas i dessa fall.

Som anförts i avsnitt 4.1.2 tillkom bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning i plan- och bygglagen första gången i syfte att genomföra MKB-direktivet i svensk lagstiftning. Regeringen konstaterade då att kravet på miljökonsekvensbeskrivning borde införas som ett led i detaljplaneförfarandet (prop. 1992/93:60 s. 22). I sammanhanget uttalades att det inte kunde råda någon tvekan om att en åtgärd som hade betydande miljöpåverkan skulle prövas genom detaljplan, och inte med stöd av den undantagsbestämmelse i 5 kap. 1 § 2 plan- och bygglagen, som medger att prövning kan ske i samband med prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked i vissa fall. Mot denna bakgrund ansåg regeringen att något krav på miljökonsekvensbeskrivning vid bygglov inte behövdes. Detaljplanekravet, så som det uttrycks i 5 kap. 1 § första och andra styckena plan- och bygglagen, är alltså avsett att tillämpas på ett sätt som gör att det omfattar de nu aktuella projekten.

Enligt 5 kap. 1 § sista stycket plan- och bygglagen finns förvisso utrymme för att frångå kravet på detaljplan i den mån en tillräcklig reglering har skett genom områdesbestämmelser. Detta undantag från detaljplanekravet kan dock knappast aldrig kunna komma på fråga för projekt som kan antas ha en sådan miljöpåverkan att de omfattas av MKB-direktivets krav.

I vissa fall kan bestämmelsen i 5 kap. 28 § plan- och bygglagen om enkelt planförfarande användas. Det innebär bl.a. att bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning inte skall tillämpas. Enkelt planförfarande

får användas om förslaget till detaljplan har begränsad betydelse och saknar intresse för allmänheten. Det är framför allt planer av rutinkaraktär eller av ringa intresse från allmän synpunkt som är avsedda att omfattas av reglerna om enkelt planförfarande. Det är osannolikt att planer som omfattar åtgärder eller verksamheter med en betydande miljöpåverkan samtidigt skulle kunna bedömas ha begränsad betydelse eller sakna intresse för allmänheten. Om projekten dessutom uttryckligen anges i lagtexten bör risken för en felaktig tillämpning kunna minimeras.

Ändringen bör göras i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen

Vissa remissinstanser har anfört att ett krav på upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning som lever upp till MKB-direktivets bestämmelser inte passar in i plan- och bygglagen.

De nu aktuella projekten har, sedan 1994, omfattats av plan- och bygglagens reglering om miljökonsekvensbeskrivning med syfte att därigenom uppfylla MKB-direktivets krav. Av förarbetsuttalanden (prop. 1997/98:90 s. 165) framgår att bestämmelsen i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen är avsedd att tillämpas på ett sätt som uppfyller kraven i MKB-direktivet så långt som det är möjligt. Bestämmelsen har varit i kraft i tio års tid. Förslaget i denna proposition innebär därför i huvudsak ett förtydligande av bestämmelsens betydelse. Mot den bakgrunden är det lämpligt att låta de aktuella kraven i MKB-direktivet komma till uttryck i den bestämmelse som i dag finns i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen.

Bland de skäl som anförts till stöd för en annan lagteknisk lösning än den föreslagna är att det anses omöjligt att – på detaljplanestadiet – upprätta en så detaljerad miljökonsekvensbeskrivning som MKB-direktivet innebär. Remissinstanserna har refererat till de fall då detaljplanen medger att mark tas i anspråk för ”industriändamål” och pekat på att det inte alltid är känt vilken typ av industri som kommer att etablera sig på området. I den mån detaljplanen medger användning av mark för sådan industrietablering som omfattas av miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet, säkerställer balkens bestämmelser att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas om anläggningen medför en betydande påverkan på miljön. Förslaget till ny utformning av det som i dag är 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen omfattar – förutom de industriverksamheter som är tillståndspliktiga enligt miljöbalken – även verksamheter som faller utanför miljöbalkens bestämmelser men ändå ryms inom uttrycket industriändamål. I dessa fall torde det inte vara omöjligt att ta fram de uppgifter som krävs enligt 6 kap. 7 § första stycket miljöbalken. När detaljplanen konsekvensbedöms får detaljeringsnivån anpassas till vad som är rimligt. Det säger sig självt att en miljökonsekvensbeskrivning inte kan göras utifrån andra förhållanden än vad som är känt vid den tidpunkt då bedömningen skall göras. För industriverksamheter som i ett senare skede blir föremål för tillståndsprövning enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöfarlig verksamhet, kommer detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning att utgöra ett betydelsefullt underlag.

Slutligen har några remissinstanser påpekat att detaljplaner gäller för lång tid, vilket kan medföra att en miljökonsekvensbeskrivning är flera år

gammal när verksamheten väl etableras eller att verksamheten läggs ner och ny verksamhet kommer till stånd utan att en ny miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Under förutsättning att den verksamhet eller åtgärd som så småningom etableras eller vidtas på området i fråga rymms inom ramen för beskrivningen i planhandlingarna, har den omfattats av de överväganden om miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt den föreslagna lydelsen av det som i dag är 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen. MKB-direktivets krav är därmed uppfyllda.

Överväganden i fråga om alternativa lagtekniska lösningar

Som angetts ovan har några remissinstanser förordat att de aktuella projekten i stället för att omfattas av plan- och bygglagens bestämmelse om miljökonsekvensbeskrivning bör göras tillståndspliktiga enligt miljöbalkens regler. Vidare har föreslagits att ett krav på miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller MKB-direktivet bör förläggas till plan- och bygglagens bestämmelser om bygglov snarare än till bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning i 5 kap. 18 §.

Inget av dessa alternativ är lämpligt. Vad gäller förslaget att låta verksamheterna eller åtgärderna omfattas av bestämmelserna om miljöfarlig verksamhet i miljöbalken och de därmed tillämpliga bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning, kan följande noteras. För att de åligganden som omfattas av anmälnings- respektive tillståndsplikt enligt miljöbalken skall kunna fullgöras, är det en förutsättning att en verksamhetsutövare kan pekats ut. För vissa av de nu aktuella verksamheterna eller åtgärderna är detta inte möjligt. Så är t.ex. fallet i fråga om etablering av ett köpcentrum. Den direkta miljöfarliga eller potentiellt miljöfarliga verksamhet som äger rum vid en sådan anläggning är en följd av den verksamhet som de olika affärsidkarna driver. Man skulle också kunna säga att det är den som beslutar om detaljplanen som ger upphov till den miljöfarlighet som ett köpcentrum kan medföra.

Det andra alternativet – att knyta kravet på upprättande av miljökonsekvensbeskrivning till bestämmelserna om bygglov – strider mot systematiken i plan- och bygglagen. Vid prövningen av en ansökan om bygglov inom detaljplanelagt område görs inte några bedömningar avseende påverkan på miljön till följd av den verksamhet eller åtgärd som byggnaden eller anläggningen inrymmer. Det som prövas i anslutning till bygglovet är hur åtgärden förhåller sig till detaljplanen samt om byggnaden uppfyller vissa krav som ställs på byggnader. Vid prövning av en ansökan om bygglov inom detaljplanelagt område förutsätts således att bedömningen av byggnadens eller anläggningens miljöeffekter har gjorts i samband med detaljplaneläggningen. Det är mot denna bakgrund olämpligt att lägga in bestämmelser om upprättande av miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till bygglovsprövningen.

Den föreslagna regleringen för genomförandet av MKB-direktivet

I förhållande till de nu aktuella projekten har MKB-direktivet genomförts med den gällande regleringen i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och

bygglagen. I detta lagrum saknas emellertid motsvarighet till följande bestämmelser i MKB-direktivet:

- krav på användande av vissa kriterier vid prövningen av om ett projekt skall bli föremål för miljökonsekvensbedömning (artikel 4.3),
- krav på vad underlaget för en miljökonsekvensbedömning skall innehålla (artikel 5.1 jämförd med artikel 5.3), och
- krav på att samråd med och underrättelse till andra medlemsstater skall ske i vissa fall (artiklarna 7 och 9.2).

Dessa brister i plan- och bygglagens regler om miljökonsekvensbeskrivning bör åtgärdas genom att införa uttryckliga krav i den bestämmelse som i dag finns i 5 kap. 18 § andra stycket. Förslaget innebär att det uttryckligen anges att bestämmelsen skall tillämpas i fråga om de projekt som varit föremål för kommissionens kritik – under förutsättning att projekten kan antas ge upphov till en betydande miljöpåverkan.

För att säkerställa att de kriterier som anges i bilaga III till MKB-direktivet beaktas vid bedömningen av om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, bör regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om detta. Ett antal remissinstanser har påpekat att det uppstår tolkningsproblem om kriterierna för vad som enligt miljöbalken och MKB-direktivet betecknas som ”betydande miljöpåverkan” knyts till det uttryck som används 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen i dess nu gällande lydelse, dvs. ”en betydande påverkan på miljön, hälsa och hushållningen med mark och vatten och andra resurser”. Med de ändringar som i övrigt föreslås i bestämmelsen uppstår dock inte detta problem.

Naturvårdsverket har efterlyst en gemensam lista med kriterier för att undvika att kommunerna skall behöva göra flera bedömningar av vad som kan anses vara betydande miljöpåverkan. Eftersom de olika direktiven delvis skiljer sig åt i fråga om utformningen av kriterier för att avgöra vad som är betydande miljöpåverkan, är detta inte lämpligt.

Såvitt gäller krav på innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen samt krav på samråd med och underrättelse till andra medlemsstater kan konstateras att bestämmelsen i det som nu är 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen bör kompletteras genom en hänvisning till följande bestämmelser i miljöbalken: 6 kap. 7 § första stycket om krav på innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall, 6 kap. 6 § om samråd med andra länder när dessa omfattas av miljöpåverkan samt 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen om information om beslut till andra länder som berörs. Genom att göra dessa bestämmelser i miljöbalken tillämpliga blir det tydligt att miljökonsekvensbeskrivningar för de nu aktuella projekten skall upprättas och handläggas på ett sätt som överensstämmer med MKB-direktivets krav.

Naturvårdsverket har ifrågasatt om inte bestämmelserna i artikel 5.1, med hänvisning till direktivets bilaga IV, bör innefattas i plan- och bygglagens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivning. Direktivet ger utrymme för en bedömning av om det är relevant att kräva att uppgifterna i bilagan lämnas i det aktuella planeringsstadiet respektive om det är rimligt att ställa krav på att uppgifterna tas fram. Med hänsyn till att de uppgifter som anges i bilaga IV till direktivet förutsätter mycket specifika kunskaper om den verksamhet eller åtgärd som planeras, bör dessa uppgifter inte göras obligatoriska i samband med detaljplane-

läggning. Vidare har Naturvårdsverket gjort gällande att bestämmelsen i artikel 6.1 i direktivet om myndigheters rätt i att delta i samråd i vissa fall inte genomförs med den föreslagna regleringen. Att statliga myndigheter informeras om innehållet i ett detaljplaneförslag (inklusive eventuell miljökonsekvensbeskrivning) och ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget framgår dock av 5 kap. 20 och 22 §§ plan- och bygglagen jämförd med 10 och 11 §§ plan- och byggförordningen (1987:383). För övrigt finns det inte något hinder för kommunen att direkt samråda med myndigheter som anses bli berörda.

Detaljplaner som kan antas medföra betydande miljöpåverkan omfattas av krav på en miljöbedömning och upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med den reglering som i dag finns i 5 kap. 18 § tredje stycket plan- och bygglagen jämförd med bestämmelserna i 6 kap. 11 och 12 §§ miljöbalken. I vissa fall utgör beslutet om detaljplan även en central del i den tillståndsprövning som avses i MKB-direktivet. I dessa fall är det nödvändigt att detaljplanen i relevanta delar föregås av en miljökonsekvensbeskrivning som motsvarar MKB-direktivets krav. Bestämmelserna i det som nu är 5 kap. 18 § andra stycket skall då tillämpas. Denna bestämmelse utgör således ett komplement till regleringen i det som nu är 5 kap. 18 § tredje stycket plan- och bygglagen. För att tydliggöra bestämmelsernas inbördes förhållande till varandra, bör andra och tredje styckena byta plats.

4.3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringen träder i kraft den 1 maj 2005. För planer och program som formellt börjat förberedas före ikraftträdandet skall äldre föreskrifter gälla.

Förslaget i Miljödepartementets promemoria saknar övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* och *Länsstyrelsen i Stockholms län* har anfört att övergångsbestämmelser kan behövas. I avsaknad av övergångsbestämmelser kommer, enligt verket, de särskilt utpekade projekten att för överskådlig tid tillåtas med stöd av detaljplaner för vilka en miljökonsekvensbeskrivning som lever upp till MKB-direktivets krav inte har upprättats.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att den föreslagna ändringen är föranledd av att det nuvarande regelverket inte bedöms leva upp till EG-rättens krav bör den träda i kraft snarast möjligt. Vad gäller behovet av övergångsbestämmelser kan följande konstateras. Utgångspunkten för detta ärende är, som tidigare anförts, att det nuvarande regelverket i huvudsak har varit avsett att tillämpas – och har kunnat tillämpas – på ett sätt som är förenligt med MKB-direktivets krav. Förslaget i propositionen syftar således till att göra kraven tydliga i den svenska författningstexten. Syftet är inte att de nya bestämmelserna skall medföra att detaljplaner, som är under handläggning sedan en tid tillbaka, av formella skäl kan komma att upphävas med krav på en ny miljökonsekvensbeskrivning. En övergångsbestämmelse bör utgå från att de planärenden som formellt redan har inletts vid tiden för ikraftträdandet handläggs på

ett sätt som motsvarar de krav som ställs i MKB-direktivet. Med hänsyn till att den nuvarande lydelsen av 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen kan tillämpas på ett sätt som är förenligt med MKB-direktivet, är det inte heller nödvändigt att låta de nya bestämmelserna träffa redan påbörjade ärenden. I dessa planärenden bör därför inte krävas att den nya bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning tillämpas. I sammanhanget bör noteras att det redan med stöd av de nu gällande bestämmelserna finns möjlighet att upphäva en detaljplan på grund av att beslutsunderlaget i form av t.ex. en miljökonsekvensbeskrivning visat sig otillräckligt.

Ett ärende kan normalt anses formellt inledas t.ex. när en kommunal nämnd ger i uppdrag åt den ansvariga förvaltningen i kommunen att ta fram underlag i ett planärende.

4.4 Konsekvenser

Några länsstyrelser har befarat att handläggningstiderna i detaljplaneärenden kan komma att förlängas genom de utökade kraven på miljökonsekvensbeskrivningar och att de föreslagna ändringarna medför merarbete och merkostnader. Från några remissinstanser har också uttryckts önskemål om fortsatt utredning såvitt avser frågan om samordning av bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken – antingen inom ramen för PBL-kommitténs och Miljöbalkskommitténs arbete eller genom att en särskild expertgrupp tillsätts.

Handläggningstider och kostnader

Av redogörelsen i avsnitt 4.2 framgår att 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen i dess nu gällande lydelse är tänkt att tillämpas på ett sätt som så långt möjligt uppfyller kraven i MKB-direktivet – i synnerhet för de projekt som nu är aktuella. Den ändring som nu föreslås får därmed närmast anses utgöra ett förtydligande av gällande rätt. Genom att kommunerna således får en preciserad vägledning för upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning i dessa fall, torde arbetet med att ta fram en korrekt beskrivning underlättas. Mot denna bakgrund bedöms inte den föreslagna bestämmelsen medföra någon förlängning av handläggningstiden för planärendet eller några ytterligare kostnader för kommunerna eller länsstyrelserna.

Kravet på information till andra länder – dels i samband med samråd, dels efter att en plan har antagits – handlar i praktiken främst om att kommunerna skall skapa rutiner för handläggning av sådana planärenden. Sannolikt kommer det att vara sällsynt att ett förslag till detaljplan påverkar ett annat land. I de fall så sker kan förväntas en viss förlängning av handläggningstiden i detaljplaneärendet, eftersom ett samrådsförfarande i det berörda landet måste avvaktas innan handläggningen kan slutföras och beslut att anta detaljplanen fattas.

Det förhållandet att en miljöbedömning enligt direktivet om miljöbedömning av planer och program görs i samband med planeringen för en verksamhet utesluter inte att samma verksamhet, i det enskilda tillståndsärendet, kan behöva miljökonsekvensbedömas enligt MKB-direktivet. De projekt som behandlas i detta lagstiftningsärende, och som bedöms medföra en betydande miljöpåverkan, omfattas av båda direktiven. Det innebär att ett krav på att göra en miljökonsekvensbeskrivning följer av såväl andra som tredje och fjärde styckena i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen, i dess nu föreslagna lydelse.

Bestämmelserna om bedömning av miljöpåverkan skiljer sig åt mellan regleringen i andra stycket å ena sidan och tredje och fjärde styckena å andra sidan. Rekvisiten för vad som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan är något olika, på grund av olikheter i de båda direktiv som ligger bakom reglerna. Även om det framstår som mindre sannolikt, kan det inte uteslutas att en bedömning enligt andra stycket resulterar i slutsatsen att någon betydande påverkan på miljön inte är för handen och att någon miljökonsekvensbeskrivning därför inte behöver upprättas, medan en bedömning enligt tredje och fjärde styckena resulterar i slutsatsen att verksamheten eller åtgärden i fråga medför en betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas i den delen. Likaså kan den omvända situationen uppstå. I dessa fall uppstår inga samordningsfrågor.

Med tanke på att de kriterier som skall beaktas vid bedömningen av vad som är betydande miljöpåverkan är snarlika i de båda fallen, lär det dock bli betydligt vanligare att de olika styckena skall tillämpas parallellt. Avsikten är att det i så fall skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning som skall innehålla samtliga nödvändiga uppgifter. I praktiken innebär detta att kommunen får ta ställning till vilka uppgifter som skall ingå i miljökonsekvensbeskrivningen med utgångspunkt från vilken eller vilka typer av markanvändning som planeras och hur den användningen påverkar miljön. Avsikten är således inte att kommunen skall behöva upprätta olika miljökonsekvensbeskrivningar beroende på vilket stycke i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen som är tillämpligt. Nödvändiga uppgifter kan i stället arbetas in i en och samma miljökonsekvensbeskrivning.

Vidare kan den situationen uppstå att en miljökonsekvensbeskrivning redan har upprättats inom ramen för ett ärende om tillstånd enligt miljöbalken, när frågan om planläggning av ett markområde som behövs för verksamheten aktualiseras. I sådana fall bör hela eller delar ur den redan upprättade miljöbeskrivningen kunna användas i detaljplaneärendet.

Boverket arbetar för närvarande med att ta fram informationsmaterial såvitt gäller tillämpningen av 5 kap. 18 § plan- och bygglagen.

Fortsatt utredning av reglerna om miljökonsekvensbeskrivningar

Ett antal remissinstanser har efterlyst fortsatt utredning av bestämmelserna om upprättande av miljökonsekvensbeskrivning och önskat en

närmare samordning av bestämmelserna i miljöbalken och plan- och bygglagen i detta avseende.

Frågan om behovet av en övergripande översyn av bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning i miljöbalken respektive plan- och bygglagen ligger utanför ramarna för detta lagstiftningsärende. Vidare kan konstateras att som förslaget nu ser ut, blir bestämmelsen i 5 kap. 18 § plan- och bygglagen mer lättöverskådlig än enligt det förslag som presenterades i promemorian. Att bestämmelsen är avsedd att tillämpas på ett sätt som är så enkelt och smidigt för kommunerna som möjligt, framgår av avsnittet om samordning ovan.

PBL-kommitténs arbete

PBL-kommittén har uppgiften att se över möjligheterna att förbättra samordningen mellan plan- och bygglagen och annan lagstiftning, framför allt miljöbalken. De förslag till ändringar i plan- och bygglagen som presenteras i detta ärende påverkar inte PBL-kommitténs arbete. Denna bedömning görs mot bakgrund av att förslagen i huvudsak innebär förtydliganden avseende kommunernas handläggning av miljökonsekvensbeskrivningar i vissa fall. Här betonas också vikten av att samordna upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar i olika fall. Det förhållandet att särskilda kriterier föreslås tillämpas vid ställningstagandet om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, underlättar också samordningen – t.ex. i de fall en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats eller skall upprättas inom ramen för ett tillståndsärende enligt miljöbalken.

Slutsats

Ändringarna bedöms inte få några konsekvenser av betydelse för vare sig handläggningstiderna i detaljplaneärenden eller kostnaderna för handläggning av dessa ärenden. I de fall en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt såväl huvudregeln i andra stycket som enligt tredje och fjärde styckena, bör en samordning ske.

5 Höjd säkerhetsnivå för befintliga linbaneanläggningar

I fråga om nya linbaneanläggningar gäller Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/9/EG av den 20 mars 2000 om linbaneanläggningar för persontransport (linbanedirektivet). Direktivet fastställer grundläggande krav för konstruktion, tillverkning och ibruktagande av linbaneanläggningar, inklusive driftstekniska och underhållstekniska krav. Direktivet har genomförts med ändringar i förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. (BVF) samt i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 1994:25) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar. Ändringarna i Boverkets föreskrifter trädde i kraft den 3 maj 2002 och tillämpas sedan den 4 maj 2004. Direktivet omfattar endast linbaneanläggningar som uppförts och tagits i drift den

3 maj 2000 eller senare. Det finns inga svenska nationella bestämmelser om tekniska egenskapskrav för linbaneanläggningar som tagits i drift dessförinnan (här benämnda befintliga linbaneanläggningar).

Boverket har, med anledning av att det under åren 1980–2000 inträffat ett antal incidenter i linbanor, med personsador som följd, utrett behovet av att meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärder för befintliga linbaneanläggningar. Verket har i sin utredning dragit slutsatsen att risken för en allvarigare olycka i framtiden motiverar att vissa krav på säkerhetsåtgärder införs på befintliga linbanor. Därefter har det (sommaren 2004) inträffat en dödsolycka i Abisko linbana.

5.1 Tekniska egenskapskrav på befintliga linbaneanläggningar

Regeringens förslag: Befintliga linbaneanläggningar för persontransport skall, i likhet med vad som i dag gäller för nya linbaneanläggningar, omfattas av bestämmelserna om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk.

Förslaget i Boverkets promemoria överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har ställt sig positiva till att införa krav på vissa säkerhetsåtgärder avseende befintliga linbanor. *Svenska Liftanläggningars Organisation (SLAO)* anser vidare att vissa av de säkerhetsföreskrifter som nämns i Boverkets promemoria även bör omfatta släpliftar, eftersom släpliftar är det dominerande transportsättet i svenska liftanläggningar.

Skälen för regeringens förslag: Av Boverkets utredning framgår att risken för allvarliga olyckor i linbanor kan minskas, om vissa krav på säkerhetsanordningar ställs även på befintliga linbanor. Mot denna bakgrund och då ett antal incidenter och olyckor har inträffat i linbanor under senare tid, är det motiverat att ställa vissa krav i fråga om t.ex. säkerhetsåtgärder även för befintliga linbanor. Bestämmelsen i 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. (BVL) om krav på hissar i byggnader bör därför kompletteras på så sätt att även linbanor omfattas av bestämmelsen. Med en sådan ändring kan regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, med stöd av 21 § BVL meddela de närmare föreskrifter som behövs för att uppfylla aktuella krav.

En fråga i sammanhanget är hur linbanor skall uttryckas i lagtexten. Med linbana avses i normalt språkbruk en transportanläggning med hängande korgar. I linbanedirektivet definieras ”linbana” som en anläggning vars kabiner, stolar eller korgar bärs upp eller förflyttas med hjälp av en eller flera linor. Denna definition har använts i Boverkets föreskrifter om hissar och vissa andra motordrivna anordningar. Om uttrycket ”linbana” väljs skulle det kunna tolkas som en avsedd begränsning till anordningar som transporterar passagerarna i kabiner, stolar eller korgar. Den remissinstans som tillvaratar släpliftägarnas intressen, SLAO, har föreslagit att föreskrifter om säkerhetsåtgärder bör kunna meddelas även för släpliftar. En sådan reglering är motiverad.

Bestämmelsen i 2 a § BVL bör därför utformas på ett sådant sätt att även släpliftar omfattas av regleringen. I linbanedirektivet används uttrycket "linbaneanläggning" för att omfatta även släpliftar, bergbaneanläggningar och andra anläggningar vars vagnar går på hjul eller bärs av andra anordningar och förflyttas med hjälp av en eller flera linor. I och med genomförandet av linbanedirektivet kom uttrycket "linbaneanläggning" även att användas i BVF och i Boverkets föreskrifter om hissar och andra motordrivna anordningar. Sammanfattningsvis är det därför lämpligt att använda uttrycket "linbaneanläggning för persontransport". Det finns inget i formuleringen som utesluter släpliftar och det är heller inte avsikten.

5.2 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen träder i kraft den 1 maj 2005.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att ytterligare ett allvarligt olyckstillbud inträffat efter att Boverket färdigställt sin utredning, bör en lagändring som gör det möjligt att meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärder för linbaneanläggningar träda i kraft den 1 maj 2005.

5.3 Konsekvenser

Den föreslagna ändringen gör det möjligt för Boverket att med stöd av ett bemyndigande från regeringen meddela närmare föreskrifter om innebörden av de krav på byggnadsverks tekniska egenskaper som bedöms nödvändiga med avseende på befintliga linbaneanläggningar för persontransport.

När Boverket meddelar föreskrifter om krav på säkerhetsåtgärder för linbaneanläggningar, leder detta till kostnader för anläggningsägarna. Det förslag till föreskrifter som Boverket remitterat är emellertid av begränsad omfattning och har fått ett positivt mottagande vid remissomgången. Effekterna av förslaget och de förutsedda föreskrifterna är säkrare linbaneanläggningar och en minskad risk för olyckor.

Med den föreslagna ändringen skall linbaneanläggningar för persontransport i skälig omfattning uppfylla de väsentliga tekniska egenskapskrav som anges i 2 § BVL. Av 2 § första stycket BVL framgår att ett byggnadsverk bl.a. skall uppfylla krav i fråga om säkerhet vid användning. I BVL saknas närmare bestämmelser om vad de tekniska egenskapskrav som räknas upp i 2 § första stycket innebär för den som ansvarar för byggnadsverket. En byggherre eller en ägare till ett byggnadsverk kan, enbart med stöd av 2 §, således inte i praktiken, åläggas att vidta några åtgärder. I 21 § BVL anges att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de närmare föreskrifter som behövs för att byggnadsverk skall uppfylla kraven enligt 2 § första stycket.

Den föreslagna ändringen i 2 a § BVL fungerar således i praktiken som ett bemyndigande för regeringen att meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska egenskapskrav som skall ställas i fråga om befintliga lin-

baneanläggningar för persontransport. Det är först när närmare bestämmelser om detta har meddelats, som bestämmelsen kommer att innebära faktiska krav på anläggningarnas tekniska utformning.

Enligt rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster skall en medlemsstat anmäla bl.a. förslag till tekniska standarder och föreskrifter till Europeiska kommissionen. Med hänsyn till vad som anförts ovan, torde en sådan informationsplikt uppstå tidigast i samband med att regeringen arbetar fram ett förslag till bestämmelse med stöd av bemyndigandet i 21 § BVL.

6 Författningskommentar

5 kap. 18 § plan-och bygglagen (1987:10)

Den föreslagna ändringen innebär

- en redaktionell ändring i så måtto att andra och tredje styckena byter plats,
- att det föreslagna tredje stycket ändras, samt
- att paragrafen får ett nytt fjärde stycke.

Genom de föreslagna tredje och fjärde styckena säkerställs att sådana projekt som anges i tredje stycket i förekommande fall blir föremål för de överväganden i fråga om miljöpåverkan och i fråga om den utformning och den handläggning av miljökonsekvensbeskrivningen som krävs enligt rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). De projekt som räknas upp i tredje stycket måste i samband med utarbetandet av detaljplanen miljökonsekvensbeskrivas om projekten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det är projekt där det svenska regelverket i övrigt inte innebär att en särskild tillståndsprövning sker som uppfyller MKB-direktivets krav. I fråga om det allmänt uttryckta ”industriändamål” kommer dock många verksamheter att också prövas enligt miljöbalkens bestämmelser, men så är inte alltid fallet.

Ett och samma planärende kan omfatta såväl projekt som anges i tredje stycket som andra anläggningar, verksamheter eller åtgärder. I sådana fall är det tillräckligt att en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller kraven i tredje stycket upprättas med avseende på det projekt som anges i tredje stycket.

Beträffande de olika projekten kan följande noteras.

Industriändamål

I bilaga II till MKB-direktivet, avsnitt 10, punkten a) anges ”Anläggning av industriområde”. När bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen tillkom 1994, i syfte att genomföra MKB-direktivet, omfattade den endast vissa verksamheter eller åtgärder – bl.a. ”Anläggning av industriområde”. I plan- och bygglagen uttryckets detta

på så sätt att planområdet fick tas i anspråk för ”industriändamål”. Det senare uttrycket passar bättre i den svenska författningstexten.

Kommunen får således, med ledning av de uppgifter som finns tillgängliga på detaljplanestadiet, dels göra en bedömning av om den industri som planeras kan antas medföra betydande miljöpåverkan, dels anpassa miljökonsekvensbeskrivningen till vad som krävs med hänvisning till bestämmelsen i 6 kap. 7 § första stycket miljöbalken. Se närmare vad som anförts i avsnitt 4.2.

Köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse

I bilaga II till MKB-direktivet, avsnitt 10, punkten b) anges ”Projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser”.

Köpcentrum och parkeringsanläggningar, som är av sådan storlek att de kan förväntas medföra en betydande påverkan på miljön, är att jämställa med sammanhållen bebyggelse oavsett var de uppförs. Skälen för detta är bl.a. den folk- och trafik tillströmning som dessa anläggningar ger upphov till. Med formuleringen i 5 kap. 18 § tredje stycket 2 avses att köpcentrum och parkeringsanläggningar skall omfattas om de kan anses utgöra projekt för sammanhållen bebyggelse. Det får avgöras från fall till fall om ett köpcentrum eller en parkeringsanläggning har den omfattningen att köpcentrumet eller anläggningen kan jämföras med sammanhållen bebyggelse.

Den vedertagna termen ”köpcentrum” används i författningstexten, i stället för direktivets uttryck ”shoppingcentrum”. Termerna skiljer sig inte åt såvitt avser innebörd. Med köpcentrum avses en samling butiker eller en ensam butik, ofta belägen i utkanten av eller utanför sammanhållen bebyggelse, och som är ägnad att medföra en inte obetydlig folk- eller trafik tillströmning.

För att markera att det skall vara fråga om parkeringsplatser som skulle kunna antas medföra en betydande påverkan på miljön (dvs. anläggningar för parkering och inte vilken plats som helst där en eller några bilar parkerar), används uttrycket parkeringsanläggning. Parkeringsanläggningar som kan förväntas föranleda upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning är exempelvis parkeringar i anslutning till köpcentrum samt större s.k. infartsparkeringar. Också här skall det vara fråga om att anläggningen är ägnad att medföra en inte obetydlig trafik tillströmning.

Direktivets uttryck ”tätortsbebyggelse” ersätts med uttrycket ”sammanhållen bebyggelse” som är den gängse termen i plan- och bygglagen. Bedömningen är att uttrycket ”sammanhållen bebyggelse” tillgodoser syftet med direktivet i denna del.

Med ”annat projekt för sammanhållen bebyggelse” kan t.ex. avses planering för ändrad bebyggelse eller annan anläggning inom område med sammanhållen bebyggelse samt bebyggelse eller anläggning i utkanten av sådant område, som medför att detta expanderar. En tämligen vanlig åtgärd torde vara planering för industri- eller bostadsområden i utkanten av befintlig sammanhållen bebyggelse. Inom sådan bebyggelse bör planering för ändrad användning av ett område – t.ex. från industriområde till bostadsområde – omfattas av bestämmelsen.

I bilaga II till MKB-direktivet, avsnitt 12, punkten e) anges ”Temapark”. I de tyska respektive danska versionerna av MKB-direktivet används begreppen ”Freizeitparks” respektive ”Forlystelseparker o.l.”. Temapark är ingen vedertagen term i det svenska språket. Det är därför oklart vad som omfattas. Med hänvisning till de tyska och danska översättningarna bör nöjesparker av olika slag omfattas, dvs. parker vars syfte är att erbjuda underhållning i olika former. T.ex. torde tivolin, äventyrsbad och parker av typerna ”Disneyland” och ”Legoland” omfattas. Det är inte uteslutet att även djurparker kan omfattas. I 8 kap. 2 § plan- och bygglagen återfinns begreppen nöjespark och djurpark. Av bestämmelsen framgår att det krävs bygglov för denna typ av åtgärder. Det är därför lämpligt att knyta till den terminologin.

5 kap. 18 a § plan- och bygglagen (1987:10)

Paragrafen innebär ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om kriterier för när en detaljplan på grund av de angivna verksamheterna skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. Regeringen avser att med stöd av bemyndigandet meddela de föreskrifter som behövs till följd av innehållet i bilaga III till MKB-direktivet.

2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m.

Genom ändringen utsträcks bestämmelserna i 2 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m., BVL, till att även omfatta befintliga linbaneanläggningar. Därigenom kan regeringen, med stöd av 21 § BVL, i förordning bemyndiga Boverket att meddela närmare föreskrifter om utformningen av krav på säkerhetsåtgärder för linbaneanläggningar.

Med linbaneanläggning avses anläggningar för persontransport som utgörs av t.ex. bergbanor, kabinbanor, stolliftar och släpliftar.

Lagförslag i Miljödepartementets promemoria

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Häri genom föreskrivs att 5 kap. 18 § plan- och bygglagen (1987:10) skall ha följande lydelse

Lydelse enligt prop. 2003/04:116 Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §

Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt.

En miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, om detaljplanen medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Miljökonsekvensbeskrivningen skall möjliggöra en samlad bedömning av en planerad anläggnings, verksamhets eller åtgärds inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Regeringen får meddela föreskrifter om när användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar kan antas innebära en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

När en miljökonsekvensbeskrivning enligt andra stycket upprättas skall också bestämmelserna i 6 kap. 6 §, 7 § första stycket och 8 § andra stycket miljöbalken tillämpas, om detaljplanen innebär att planområdet får tas i anspråk för

- 1. industriändamål,*
- 2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för tätortsbebyggelse,*
- 3. skidbacke, skidlift, linbana och härmed förbunden anläggning,*
- 4. hamn för fritidsbåtar,*
- 5. hotellkomplex eller fritidsby och härmed förbunden anläggning, utanför tätortsbebyggelse,*

6. permanent campingplats,

7. nöjespark eller

8. djurpark.

Vid upprättandet av detaljplanen skall också bestämmelserna i 6 kap. 11-18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Lagförslag i Boverkets promemoria

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Hissar i byggnader skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Hissar i byggnader *och linbanor* skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Förteckning över remissinstanserna – Miljödepartementets promemoria

Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Uppsala, Länsrätten i Göteborg, Länsrätten i Västerbottens län, Länsrätten i Blekinge län, Ekonomistyrningsverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Statskontoret, Uppsala universitet, Blekinge tekniska högskola, Umeå universitet – Centrum för regionvetenskap, Statens jordbruksverk, Sveriges lantbruksuniversitet, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket, Boverket, Lantmäteriverket, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Konkurrensverket, Glesbygdsverket, Statens energimyndighet, Verket för näringslivsutveckling, Stockholms läns landsting - Region- och trafikkontoret, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Borlänge kommun, Fagersta kommun, Karlstads kommun, Luleå kommun, Strömstads kommun, Timrå kommun, Vellinge kommun, Västerviks kommun, Älvdalens kommun, Fastighetsägarna Sverige, Föreningen för samhällsplanering (FFS), Företagarna, Handels utredningsinstitut, Lantbrukarnas Riksförbund, Nordplan AB, Näringslivets regelnämnd, Svensk Energi, Svensk Handel, Svensk Fjärrvärme, Svenska Liftanläggningars Organisation, Svenska Kommunförbundet, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Renhållningsverksföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Arkitekter, Sveriges Byggindustrier, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Vindkraftens Investerare och Projektörer, Vindkraftleverantörerna i Sverige.

Förteckning över remissinstanserna – Boverkets promemoria

Arbetskyddsstyrelsen, Det Norske Veritas, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Kran- och hisstandardiseringen, ÅF-kontroll AB, Svenska Liftanläggningars Organisation, Alpsport i Sunne Lift & Snow AB, CERTEX Svenska AB, Dala Lift AB, Elsäkerhetsverket, SLP AB, Hissbesiktningar i Sverige AB, Vinterteknik AB, Liftbyggarerna AB, ADLINK AB.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)

dels att 5 kap. 18 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 kap. 18 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §²

Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt.

En miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, om detaljplanen medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Miljökonsekvensbeskrivningen skall möjliggöra en samlad bedömning av en planerad anläggnings, verksamhets eller åtgärds inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Vid upprättandet av detaljplanen skall också bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

När detaljplanen upprättas skall bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Oavsett vad som följer av andra stycket skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

- 1. industriändamål,*
- 2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- 3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,*
- 4. hamn för fritidsbåtar,*
- 5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,*
- 6. permanent campingplats,*
- 7. nöjespark, eller*
- 8. djurpark.*

Om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt tredje

¹ Jfr rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 5.7.1985, s. 40, Celex 31985L0337), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG (EUT L 156, 25.6.2003, s. 17, Celex 32003L0035).

² Senaste lydelse 2004:603.

stycket skall bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första stycket miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits skall information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

18 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om när en plan på grund av en sådan användning som avses i 18 § tredje stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.
 2. I fråga om planer och program som formellt börjat förberedas före den 1 april 2005 gäller äldre bestämmelser.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Häri genom föreskrivs att 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. skall ha följande lydelse.

2 a §⁴

Hissar i byggnader skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav som anges i 2 § skall uppfyllas.

Hissar i byggnader samt linbaneanläggningar för persontransport skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav som anges i 2 § skall uppfyllas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.

⁴ Senaste lydelse 1999:366.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-11-25

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, justitierådet Torgny Håstad och regeringsrådet Göran Schäder.

Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen m.m.

Enligt en lågrådsremiss den 18 november 2004 (Miljödepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
2. lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.,
3. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988),
4. lag om ändring i lagen (1952:166) om häradsallmänningar,
5. lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, och
6. lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Cecilia Nermark Torgils och departementsrådet Egon Abresparr.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Miljödepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 december 2004

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden Ringholm, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Orback, Baylan

Föredragande: Sahlin

Regeringen beslutar proposition Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	5 kap. 18 a §	31985L0335
